

støde paa Vanskeligheder baade hos Finansministeren og i det andet Ting, naar man ikke har en fast Sum, som ikke kan overskrides. Jeg tror derfor, det vil være bedre at forhøje de 35,000 Kr. til Friskolerne med en halv Snes Tusinde for derigennem under de samme Regler, vi nu have, at opnaa en større Understøttelse for hvert Barn, der søger de private Skoler. Om det vil være muligt at finde en Form, hvorunder man kan støtte Friskolerne i Købstæderne, saaledes som de ærede Medlemmer for Svendborg (Knap) og Verninge (Lindø) i Dag begge have gjort sig til Talsmænd for, ved jeg ikke, men jeg ved, at trods alle de Overvejelser, der ere gjorte baade før 1899 og nu, er det ikke lykkedes at fremsætte et Forslag i en saadan Form, at man derved kan skille Friskolerne i Byerne fra de andre Privatskoler, og deri ligger Vanskeligheden. Man maa huske paa, at i Byerne er det fortrinsvis de fattige, som søge de offentlige Skoler, og i Købstæderne meddeles Undervisningen i private Skoler for de mere velstillede Børn, og det er dog ikke Meningen, at disse Penge skulle anvendes til almindelig privat Undervisning i Byerne. Det er vanskeligt at finde en Form, hvorved det i en Lov kunde fastslaas, at disse bestemte Skoler i Byerne vare Friskoler, de andre ikke, og at de derfor kunde faa Del i disse Midler. Det vilde glæde mig, om man kunde finde en saadan Form; dog, jeg tvivler noget paa, at det vil kunne lykkes. Men det Spørgsmaal vil jo komme under Overvejelse inden 3die Behandling, og som Sagen nu foreligger, vil jeg selvfølgelig tilraade Udvalget at tage Ændringsforslaget tilbage, hvad jeg ogsaa antager, at Ordføreren paa Forslagsstillernes Vegne vil gøre, idet jeg saa haaber, at det skal lykkes inden 3die Behandling at komme til Forstaaelse med den højtærede Minister om at yde et større Bidrag end hidtil til Friskolen. Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale Udvalgets og Flertallets Indstillinger.

Rasmus Hansen: Da dette Forslag var til 1ste Behandling, udtalte jeg min Glæde derover, navnlig fordi der nu var Udsigt til, at den Uret, der hidtil var bleven tilføjet Andenlærerne med Hensyn til Anciennetetsberegningen, kunde fjernes. Men i Forslagets § 5, altsaa Ændringen til Skolelovens § 21, er der en Bestemmelse, som jeg er noget betænkelig ved. Den angaar Kirkebylærernes Forretninger.

For at udføre disse faar Kirkebylæreren, som vi vide, en bestemt Betaling af 50 Kr. Men i Lovforslaget her foreslaas det, at disse 50 Kr. skulle blive staaende urørte, medens den overvejende Del af Forretningerne gaar over til Sogneraadet og foretages af en af Sogneraadet eller Menighedsraadet antaget Ringer, som skal lønnes af Sognet efter en ny særlig Ligning. Naar jeg ved 1ste Behandling var betænkelig herved, var det ikke af smaalige Hensyn over for Lærerne, tværtimod, jeg vil altid indrømme, at de 50 Kr. var en ret ringe Betaling, men fordi jeg var klar over, at dersom dette Punkt ikke blev ændret, vilde det let kunne berede Forslagets Gennemførelse adskillige Vanskeligheder, som jeg gerne vilde se fjernede. Man kan nemlig ikke godt tage et Arbejde, hvorfor der gives en bestemt Betaling, bort og lade Betalingen blive tilbage. Man aabner derved Adgang for en berettiget Kritik; og der vil derved blive lagt en forøget Byrde paa Kommunens Beboere. Jeg var straks klar over, at det vilde berede Forslaget adskillige Vanskeligheder. Nu ser jeg, at Ændringsforslaget Nr. 15 gaar ud paa at ordne Forholdene i denne Retning. Men Udvalget er gaaet længere, end jeg har antydnet, idet jeg vilde finde det passende, at Læreren gav Afkald paa de 20 af de 50 Kr., medens Udvalget foreslaar, at han ikke alene skal give Afkald paa 20 Kr., men paa 30 Kr. Det forekommer mig, at Udvalget er gaaet temmelig vidt og været temmelig knap over for Læreren.

Jeg fik ikke rigtig udtalt min Mening ved 1ste Behandling og skal derfor kort tillade mig at gøre det her. Naar vi — jeg tror alle — ere klare over, at de 50 Kr. i og for sig maa betragtes som en endog ringe Betaling for Arbejdet, og der nu bliver lagt forøget Arbejde til, idet der skal være en Servante i Kirken og Læreren ved Altergangen skal forsyne denne med varmt Vand, vilde der have været god Grund til at sige: De 50 Kr. ere i Virkeligheden en ringe Betaling, og da Kirkebylærernes Forretninger nu forøges, er det rimeligt, at de 50 Kr. forhøjes til f. Eks. 60 eller 70 Kr. Saa kunde man dele dette Beløb og stille Læreren Valget imellem at faa den fulde Betaling for disse Forretningers Udførelse, eller hvis han vilde være fri, at give Afkald paa 30 eller 35 Kr. Derved vilde man have skabt Tilfredshed til alle Sider, og denne Ordning vilde ikke med Rette kunne kritiseres, hverken fra Lærernes eller Beboernes Side. Jeg har imidlertid ikke villet stille Ændringsforslag